

Brno má svůj blob: jmenuje se Jošt

8. července 2009 18:24

BRNO - Radní druhého největšího města republiky nenašli odvahu nechat postavit dílo, na které vyhlásili veřejnou soutěž. Podoba jezdecké sochy markraběte Jošta od sochaře Mariuse Kotrby se brněnským politikům přestala zamlouvat. Soutěž už přesto brněnskou městskou pokladnu stála více než milion korun.

Diskutovaný návrh tak zřejmě čeká podobný osud jako pražský „blob“ - návrh Jana Kaplického na novou budovu Národní knihovny. Skončí nevyužitý v šuplíku. „Výsledky byly kontroverzní, jednali jsme o tom nadvakrát. Neuskutečnil se žádný z návrhů, ani vítězný ani jiný,“ přiznal na dotaz LN primátor Roman Onderka (ČSSD). Zatím podle něj v městské radě převládá návrh vyhlásit novou soutěž s přesnějšími pravidly s tím, že by sochu vybírala nejen odborná porota, ale i lidé v anketě. Zatímco ještě nedávno brněnští politici prolašovali, že ani ekonomická krize plán na stavbu nezkaží, nyní už tvrdí, že tak i ušetří sumu asi deset milionů korun. To byla odhadovaná cena Joštovy sochy.

Markrabě Jošt, synovec císaře Karla IV., je jediným králem pohřbeným v Brně. Zemřel už v roce 1411, tedy krátce po svém zvolení. Korunován nebyl – jako symbolickou korunovaci navrhoval Kotrba reliéf na čelní straně pomníku. Jošt je pohřben v kostele sv. Tomáše jen několik metrů vedle plánované jezdecké sochy.

Socha Jošta Lucemburského měla být na Moravském náměstí v Brně vztyčena příští rok k 600. výročí šlechticova zvolení římským králem a tím pádem nejvýznamnějším panovníkem Evropy. Od začátku ale byla obsahem bouřlivých diskusí: Jedni kritizovali, že stavba jezdeckých soch je anachronismus, další říkali, že je jich v tuzemsku málo. „Jen v Kodani jich mají daleko více, než my v celé republice,“ řekla LN Lenka Gotthardová z Hipologického muzea ve Slatiňanech. Další zpochybňovali Joštovu historickou roli mimo jiné kvůli bratrovražedným válkám, které vedl. A skupina lidí poukazovala na to, že na fasádě nedalekého Místodržitelského paláce již Joštova socha stojí a dívala by se tak přímo do zadní části „svého“ koně.

Další vlna diskusí vypukla po zveřejnění podoby vybraného díla. Jední návrh Mariuse Kotrby chválí, druzí kvůli netradičnímu tvaru přirovnávají k postavičce z „kindervajčka“ či ke golemovi na koni, který nemá ani jasné rysy tváře. Radnice pět desítek návrhů přihlášených do soutěže nechala vystavit, ale podle ohlasů návštěvníků by byla nejlepší realistická socha.

Část odborníků kritizuje i fakt, že vítěz soutěže bude pro stejné náměstí chystat také protější sochu Spravedlnosti, i to, že zadání žádalo sochu konkrétní postavy, což Kotrba neudělal. Další zase připomínají, že případy, kdy úřady vyhlásí soutěž, vyberou vítěze, ale nerespektují jeho dílo, přibývá. V Brně se podobná situace stala s podobou náměstí Svobody, v Ostravě zase brněnský architektonický tým zvítězil v soutěži na návrh nového sídla tamní vědecké knihovny, nyní ale moravskoslezští radní jejich návrh odložili stranou a chtějí, aby si stavební firma zajistila svůj.

Problém zůstává i s veřejnou sbírkou na Joštovu sochu. Tu vyhlásil senátor a bývalý brněnský primátor Richard Svoboda (ODS) a ač stále trvá, zatím získala necelého 1,5 milionu korun. Využití peněz na jiný účel sice zákon umožňuje, ale do sbírky kromě jednotlivců a podnikatelů přispěla i další moravská města, a ta výlučně na Joštovu sochu. A není jasné, zda a s jakým účelem by politici například z Břeclavi, Hodonína, Znojma, či Olomouce souhlasili – peníze zpět totiž podle zákona dostat nemohou.

Miloš Šenkýř , Jiřina Veselá

Lidové noviny